

A. N. POTRESOVILLE

Aleks. Nikolajevitshille

13. IX. 03.

Yritin keskustella J. O:n kanssa joku päivä sitten, kun hajaannuksen uhkan luoma ilmapiiri oli tullut jo täysin selväksi, ja haluan vielä koettaa keskustella kanssanne toivossa, ettei Teillä enempää kuin J. O:llakaan olisi mitään sitä vastaan, jos yritettäisiin selvittää välejä. Jos toivoni on perusteeton, niin tietysti tiedotatte siitä minulle, mutta toistaiseksi teen ainakin sen, minkä katson tarpeelliseksi.

Martovin kieltäytyminen toimituksesta, hänen ja muiden puolueen kynäilijäin kieltäytyminen avustamasta, monien henkilöiden kieltäytyminen työskentelemästä Keskuskomitean hyväksi sekä boikotti- tai passiivinen vastarinta -aatteiden propagointi — kaikki se johtaa väistämättömästi, vieläpä vastoin Martovin ja hänen ystäviensä tahtoakin, puolueen kahtiajakaantumiseen. Vaikka Martov pysyttelisi-kin lojaalisella kannalla (jolle hän asettui niin päättäväisesti edustajakokouksessa), niin muut eivät pysy, ja osoittamani lopputulos on kiertämätön. (Muuten, eihän tjohtakaan turhaan kirjoita „uuden tyyssijan perustamisesta“.)

Niinpä kysyn itseltäni: minkä vuoksi me tosiaan erkannemme näin vihollisina koko iäksi? Käyn uudelleen lävitse edustajakokouksen kaikki tapahtumat ja vaikutelmat²¹¹, myönnän esiintyneeni ja toimineeni usein tavattoman kiihtymyksen vallassa, „vimmoissani“, olen mielelläni valmis tunnustamaan *kenelle hypänsä t ä m ä n s y y n i*, jos pitää

nimittää syyksi sitä, minkä ilmapiiri, vastavaikutus, välihuomautukset, taistelu etc. olivat luonnollisesti aiheuttaneet. Mutta katsellessani nyt ilman mitään vimmastusta tuloksia, jotka saavutettiin, sitä, mikä saatiin aikaan vimmatun taistelun avulla, en voi havaita näissä tuloksissa mitään, en kerrassaan mitään, mikä olisi puolueelle vahingollista, enkä yhtään mitään, mikä loukkaisi tai häpäisisi vähemmistöä.

Loukkaavaa oli tietenkin jo se, kun joutui jäämään vähemmistöksi, mutta vastustan jyrkästi sellaista ajatusta, että olisimme jotakuta „mustanneet”, että *olisimme halunneet* jotakuta loukata tai nöyryyttää. Mitään sellaista ei ollut. Eikä pidä sallia, että poliittinen erimielisyys johtaisi siihen, että tapahtumia seliteltäisiin syyttämällä toista osapuolta vilpillisyydestä, konnamaisuudesta, juonittelusta ja muista herttaisista asioista, joista kuulee yhä useammin puhuttavan uhkaavan kahtiajakaantumisen ilmapiirissä. Ei pidä sallia sitä, sillä se on suorastaan nec plus ultra * typerää.

Poliittisesti (ja organisatorisesti) minä ja Martov olimme eri mieltä, niin kuin olemme olleet eri mieltä kymmeniä kertoja. Hävittyäni sääntöjen 1. §:ää koskevassa kysymyksessä en voinut olla pyrkimättä kaikella tarmollani saamaan hyvitystä siinä, mitä minulla (ja edustajakokouksella) oli jäljellä. En voinut olla pyrkimättä saamaan aikaan toisaalta ehdottomasti iskralaista Keskuskomiteaa ja toisaalta sellaista toimittajakolmikkoa, joka olisi poistanut maaperän vanhoilta, loputtomilta kahinoiltamme ja yhdistänyt ihmisiä, joista kullakin on oma poliittinen suuntansa ja joista jokainen tekee ja tulee aina tekemään päätöksensä vakaan vakaumuksensa mukaan eikä „persoonaan katsomalla”.

Sanoin (keskustellessani Teidän ja J. O:n kanssa kolmikosta edustajakokouksen edellä) pitäväni asian kannalta vahingollisimpana sitä, että kuusihenkisessä toimituksessa on yksi alituisesti poissaoleva jäsen,— jo silloinkin minua suututti, suututti vallan tavattomasti Zsulitshin äärettömän henkilökohtainen suhtautuminen (vaikka J. O. onkin sen unohtanut),— sanoin aivan selvästi (kun te nimesitte kolmikon, joka näytti *todennäköisimmältä*), että minäkin

* — äärimmäisen. *Toim.*

pidän sitä kaikkein mahdollisimpana ja etten näe siinä mitään pahaa, vaikka kolmikko jäisi yksinkin suostumatta mihinkään kooptointiin (vaikka silloin suunnittelimmekin erästä mahdollista kooptointia). Juli Osipovitsh on unohtanut nämäkin viimeksi mainitut sanani, jotka minä muistan oikein hyvin. Mutta siitä on tietysti turha kiistellä. Tärkeää ei ole tämä, vaan se, että kun on tällainen kolmikko, niin yksikään niistä piinallisista, pitkällisistä ja loputtomista yhteenotoista, joista aloitimme „Iskran” työn v. 1900, joita oli monesti ja joiden vuoksi menetimme työkyvyn *moniksi kuukausiksi* —, yksikään sellainen yhteenotto ei olisi mahdollinen. Ja juuri sen takia tämä kolmikko on mielestäni *ainoa* asiallinen, *ainoa*, joka kykenee olemaan virallinen laitos eikä kollegio, jonka perustana on perhekuntaisuus ja leväperäisyys, *ainoa* todellinen keskus, jossa jokainen, toistan vielä, aina esittää ja puolustaa omaa puoluekantaansa eikä hiuskarvankaan vertaa enempää ja irrespective* mistään henkilökohtaisesta, *mistään* sellaisesta, että loukkaannutaan, erotaan etc. etc.

Sen jälkeen, mitä edustajakokouksessa tapahtui, tämä kolmikko on epäilemättä laillistanut poliittisen ja organisatorisen linjan, joka *eräässä suhteessa* on suunnattu Martovia vastaan. Epäilemättä. Senkö takia pitäisi katkaista suhteet? Senkö vuoksi pitäisi hajottaa puoluetta?? Mutta eivätkö Martov ja Plehanov olleet mielenosoituskysymyksessä minua vastaan? Emmekö minä ja Martov olleet ohjelmakysymyksessä Plehanovia vastaan? Eikö *mikä tahansa* kolmikko ole yhdeltä osapuoleltaan suunnattu *aina* jokaista osallista vastaan?

Kun sekä „Iskran” järjestön että edustajakokouksen iskralainen enemmistö katsoi tuon martovilaisen linjan erikoisvivahteen organisatorisesti ja poliittisesti virheelliseksi, niin eikö tosiaan ole järjetöntä pyrkiä selittämään tätä siten, että se oli „järjestetty”, että oli „yllytetty” j.n.e.?? Eikö olisi tolkutonta yrittää suoriutua tästä tosiasiasta *haukkumalla* enemmistöä „hampuuseiksi”??

Toistan: olen samoin kuin edustajakokouksen iskralainen enemmistökin syvästi vakuuttunut siitä, että Martov otti

* — riippumatta. *Toim.*

väärän suunnan ja häntä piti oikaista. On typerää pitää tätä oikaisua loukkauksena, selitellä sitä solvaukseksi etc. Emme ole „mustanneet” emmekä mustaa ketään, emme mistään syystä emmekä syrjäytä *työstä*. Mutta minusta olisi suorastaan järjetöntä panna toimeen kahtiajako *keskuksesta* syrjäyttämisen vuoksi.

Lenin

Kirjoitettu Genevessä

*Julkaistu ensi kerran v. 1904
lyhennettynä kirjasessa:
V. I. Lenin, „Askel eteenpäin,
kaksi askelta taaksepäin”,
täydellisenä julkaistu v. 1927*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*
